

Pensioenfonds

Jaarbericht 2010

Voor deelnemers Pensioenfonds Yara Nederland

Lang zullen we leven!

Maar wie gaat dat betalen?

Het jaar 2010 gaat waarschijnlijk de geschiedenis in als het jaar waarin het pensioenbewustzijn van ongeveer de hele Nederlandse bevolking enorm werd vergroot. Als pensioenfondsbestuur vinden wij dit natuurlijk een positieve ontwikkeling.

Zeker vanaf augustus werden de kolommen van de kranten en de actualiteitenrubrieken op TV gevuld met nieuws over pensioen. De commotie begon met de financiële crisis in 2008, waarvan de pensioenwereld eind 2009 juist van hersteld leek te zijn. Leek inderdaad, want het zware weer kwam in 2010 dubbel zo hard terug. Dat had vooral te maken met 2 ontwikkelingen: Nederlanders die steeds ouder worden en een lagere rentestand.

Wat is de dekkingsgraad?

De dekkingsgraad laat zien hoe een pensioenfonds er financieel voor staat. Een pensioenfonds heeft bepaalde verplichtingen: het uitbetalen van pensioenen aan mensen die daar recht op hebben. Dat zijn dus onze uitgaven. Om geld uit te kunnen geven, moet een pensioenfonds geld (vermogen) hebben. De verhouding tussen het vermogen en de (toekomstige) verplichtingen van een pensioenfonds laten we zien in een percentage en noemen we de dekkingsgraad.

$$\frac{\text{Vermogen}}{\text{Verplichtingen}} \times 100\% = \text{de dekkingsgraad}$$

Bij een dekkingsgraad van 100% heeft een pensioenfonds dus precies genoeg geld om alle (toekomstige) pensioenen uit te keren.

Langer leven

Begin 2010 liet het Centraal Bureau voor de Statistiek weten dat Nederlanders (gemiddeld) nóg ouder worden dan we tot 2010 dachten. Niet veel later kwam het Actuarieel Genootschap ('AG') tot dezelfde conclusie. Goed nieuws, zou je zeggen.

Voor u als deelnemer wel; u kunt gemiddeld langer genieten van uw pensioen. Maar Stichting Pensioenfonds Yara Nederland ('Yara Pensioenfonds') moet hierdoor langer een pensioen aan u uitkeren. Dit doen we natuurlijk graag, maar we moesten wel onze financiële huishouding op de nieuwe verwachtingen aanpassen. Hierdoor daalde onze dekkingsgraad, net als bij veel andere pensioenfondsen.

Lage rente

Daarnaast daalde de rente in 2010. Aan het begin van het jaar stond de rente nog op 3,5%. Al snel bereikte de rentestand een (bijna historisch) dieptepunt van 2,6% op 27 augustus. Voor pensioenfondsen is een lage rente slecht nieuws. Als de rente laag staat, stijgen de verplichtingen van een pensioenfonds. Met als gevolg een dalende dekkingsgraad. In het kader op pagina 2 ziet u hoe dat precies werkt.

Geen saai jaar

Alles bij elkaar was 2010 voor de pensioenwereld natuurlijk wel een spannend jaar. Niet eerder werden de risico's die we allemaal - pensioenfondsen én u als deelnemer of pensioengerechtigde - lopen zo duidelijk aan het licht gebracht. Een harde les, die als positief effect heeft dat iedereen nu goed wakker is. Daarom sloten de *sociale partners* (werkgevers en vakbonden) tijdens de zomer van 2010 het zogenaamde *pensioenakkoord* (zie verderop bij De actualiteit).

Terugblik

In dit Jaarbericht leest u wat dit allemaal voor Yara Pensioenfonds betekende. Hoe groot was de invloed op onze dekkingsgraad? En hoe deden onze beleggingen het op de beurzen? Dat zijn vooral financiële zaken. Maar ook andere ontwikkelingen komen aan bod. Bijvoorbeeld onze pensioencommunicatie, waar wij in 2010 weer veel aandacht aan besteedden. En de visitatiecommissie die ons in 2010 bezocht. Maar we kijken ook even vooruit naar onze plannen voor (de rest van) 2011. Veel leesplezier!

Peter Vlaeminck,
voorzitter Stichting Yara Pensioenfonds Nederland

De actualiteit: het pensioenakkoord

Op vrijdag 10 juni 2011 werd - na zware onderhandelingen tussen de werkgevers en de vakbonden (samen de sociale partners) - het pensioenakkoord ondertekend. De basis voor dit akkoord was er al in juni 2010. Maar met name FNV Bondgenoten bleek het niet eens te zijn met de inhoud van het akkoord. Dat is trouwens nog altijd het geval.

Het akkoord bevat een aantal ideeën voor de toekomst van het Nederlandse pensioenstelsel. In het kort: mensen zullen later met pensioen gaan en zelf meer risico's dragen. U 'betaalt' dus zelf mee, door langer door te werken en meer risico te dragen. Daar staat tegenover dat de AOW-uitkering vanaf 2013 jaarlijks met 0,6% extra wordt verhoogd. Die verhoging komt bovenop de 'normale' prijscompensatie.

Zeker als u pas in 2020 (of later) met pensioen gaat, wordt u door de maatregelen in het pensioenakkoord geraakt. In 2020 verschuift de AOW-leeftijd namelijk naar 66 jaar; 5 jaar later zelfs naar 67 jaar. U kunt de AOW-uitkering nog wel op uw 65ste laten ingaan, maar dan wordt uw AOW-uitkering wel met 6,5% (per jaar) gekort. Het akkoord heeft waarschijnlijk ook invloed op de toekomst van uw pensioenregeling bij Yara. Zo moeten wij bijvoorbeeld de officiële pensioenleeftijd verschuiven: eerst naar 66, en later naar 67 jaar. Dit doen we natuurlijk pas als dit daadwerkelijk wetgeving is geworden.

De cijfers

Dekkingsgraad dankzij extra storting stabiel

De dekkingsgraad biedt een pensioenfonds belangrijke informatie. Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe beter het in financieel opzicht gaat. De negatieve ontwikkelingen hadden natuurlijk invloed op de hoogte van onze dekkingsgraad. Die daalde namelijk van 109,7% op 31 december 2009 naar 103,8% precies 12 maanden later. Op basis van een afspraak met de aangesloten werkgevers ontvingen wij een extra bijdrage. Hierdoor werd de dekkingsgraad verhoogd tot 109,9%. Dat is trouwens nog altijd een stuk lager dan de dekkingsgraad die wij volgens De Nederlandsche Bank ('DNB') moeten hebben (114,9%). We hadden eind 2010 dus een reservetekort.

De dalende rente en Nederlanders die steeds ouder worden zorgden dus voor een lagere dekkingsgraad. Daar staat een positief beleggingsrendement tegenover. Het rendement op onze beleggingen was in 2010 6,3%. Hierdoor steeg ons vermogen. En een stijgend vermogen heeft een positief effect op de hoogte van de dekkingsgraad (zie pagina 2).

Dekkingsgraad: geld en uitgaven

Op pagina 2 kon al u al lezen hoe de dekkingsgraad van een pensioenfonds wordt berekend. Om het simpel te

zeggen: de dekkingsgraad is de hoeveelheid geld die een pensioenfonds heeft, gedeeld door het bedrag dat het pensioenfonds - nu en in de toekomst - aan pensioenen uitgeeft. Uit die deling komt een bedrag: dat bedrag x 100% is de dekkingsgraad.

Hoeveel geld hebben wij?

Yara Pensioenfonds heeft een vermogen van ruim 335 miljoen euro. Een enorm bedrag, dat voor een groot deel is belegd. Hoe wij beleggen, leest u op deze pagina.

Die 335 miljoen euro bestaat vooral uit pensioenpremies die wij de afgelopen jaren voor u en uw collega's van de werkgever ontvingen. In 2010 was dat ongeveer 7 miljoen euro. Door die 7 miljoen te beleggen zorgen wij ervoor dat ons vermogen stijgt. Beleggen is echt nodig. Zonder ons geld te beleggen, is de kans dat wij uw pensioen elk jaar kunnen verhogen heel klein. Zo'n verhoging is nodig om uw pensioen mee te laten stijgen met de stijging van de prijzen. Dus om uw pensioen waardevast te houden. De verhoging van uw pensioen wordt ook wel *toeslag* genoemd.

Naast de 'normale' pensioenpremie, ontvangt Yara Pensioenfonds een extra bedrag als de dekkingsgraad 5% lager is dan het percentage dat DNB van ons eist. Omdat de vereiste dekkingsgraad eind 2010 114,9% was, stortte de werkgever een extra bedrag om de dekkingsgraad op 109,9% te brengen. Hiervoor was 18,5 miljoen euro nodig. Ook dit bedrag wordt belegd.

Onze beleggingen

Prima rendement van 6,3%

Yara Pensioenfonds belegt met beleid. Uitgangspunt van ons beleggingsbeleid is zoveel mogelijk rendement met zo weinig mogelijk risico's. Om dit te bereiken, verdelen wij ons geld over verschillende beleggingscategorieën. De nadruk ligt hierbij op weinig risicovolle obligaties. Obligaties leveren meestal een redelijk voorspelbaar (positief) rendement op. Er is eigenlijk geen kans op hele hoge rendementen. Ongeveer 70% van ons geld is hierin belegd.

De rest (ongeveer 30%) beleggen we in meer risicovolle beleggingen: aandelen, vastgoed en hedge funds. Het rendement op dit soort beleggingen is minder

voorspelbaar. De rendementen kunnen per jaar erg verschillen: hoge rendementen zijn mogelijk, maar hele lage - of zelfs negatieve - rendementen ook (zie het overzicht op pagina 5). Daarom beleggen wij maar een klein deel van ons geld hierin.

Een benchmark: wat is dat?

Wij vergelijken onze beleggingsresultaten altijd met een 'benchmark'. Een benchmark is een maatstaf die wij gebruiken om onze eigen prestaties objectief te kunnen beoordelen. Dat doen wij aan de hand van een voorbeeldportefeuille die is samengesteld op basis van ons beleggingsbeleid. Als ons rendement hoger dan het rendement van de benchmark is, hebben we het goed gedaan.

Waarom geven wij ons geld uit?

De belangrijkste uitgave voor elk pensioenfonds is het uitkeren van pensioenen, nu én in de toekomst. Yara Pensioenfonds gaf hier in 2010 zo'n 14 miljoen euro aan uit.

Naast het uitkeren van pensioenen zijn er andere kosten, vooral voor het voeren van de administratie van de pensioenregeling. In 2010 had Yara Pensioenfonds de volgende kosten:

Administratiekosten	€ 105.000
Kosten in verband met uitkeren van de pensioenen	€ 114.000
Totaal	€ 219.000

Daarnaast zijn er kosten in verband met onze beleggingen. Bijvoorbeeld voor de administratie van de vermogensbeheerder. Maar ook aan- en verkoopkosten, die door de vermogensbeheerder direct in de rendementen worden verwerkt. De rendementen die u ziet zijn dus netto rendementen.

De kosten van externe adviseurs, opleidingen voor het bestuur en een aantal andere kosten betalen we niet zelf. Deze kosten - ongeveer 300.000 euro - worden door de werkgever betaald.

Hiernaast ziet u een overzicht van het geld dat bij Yara Pensioenfonds binnenkomt en de bedragen die wij weer uitgeven.

In 2010 pakte dit beleid goed uit. Onze totale beleggingen behielden een rendement van 6,3%; dit is hoger dan het resultaat van de benchmark (4,2%, zie kader). Daar zijn wij dus zeker niet ontevreden over!

Aantallen deelnemers en pensioengerechtigden

Aantallen deelnemers	2010	2009
Actieve deelnemers	736	731
Niet-actieve deelnemers	538	572
Pensioengerechtigden	1.366	1.388
Totaal	2.640	2.691

Verkorte balans		
Bedragen in duizenden euro's	2010	2009
Activa		
Totaal belegd vermogen	307.623	292.741
Premiereserve herverzekering	13	17
Diverse debiteuren	27.534	10.049
Liquide middelen ('geld')	2.989	4.068
Totaal	338.159	306.875
Passiva		
Reserves	30.209	26.899
Pensioenverplichtingen	305.281	278.444
Diverse crediteuren	2.669	1.532
Totaal	338.159	306.875

Verkorte rekening van baten en lasten		
Bedragen in duizenden euro's	2010	2009
Baten		
Beleggingsresultaten	19.171	22.381
Ontvangen premies ¹	25.359	25.721
Saldo van Overgenomen en Overgedragen pensioenverplichtingen	276	32
Overige	0	32
Totaal	44.806	48.166
Lasten		
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen	26.841	12.152
Uitkeringen	14.119	14.036
Kosten (overig)	575	317
Totaal	41.181	26.505
Buitengewone baten	39	44
Saldo van baten en lasten	3.310	21.705

De belangrijkste cijfers

Een overzicht van onze financiën

Hiernaast las u wat Yara Pensioenfonds in 2010 met zijn geld deed. Hieronder ziet u wat dit ons opleverde: de dekkingsgraad en het behaalde rendement.

Om u meer inzicht te geven in de ontwikkeling van beide, staan in de schema's de percentages van de afgelopen 7 jaren. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat de rendementen per jaar enorm kunnen verschillen. Het gemiddelde rendement over de laatste 7 jaar is 5,1%.

Ontwikkeling beleggingsrendement 2004-2010

2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
6,3%	13,3%	-9,9%	0,1%	6,3%	12,1%	7,8%

Ontwikkeling dekkingsgraad 2001-2010 (afgerond)

2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
110%	110%	109%	137%	129%	124%	123%

Het intern toezicht: de Visitatiecommissie

Het intern toezicht wordt bij Yara Pensioenfonds uitgevoerd door een Visitatiecommissie. Het bestuur geeft deze commissie eens per drie jaar de opdracht het functioneren van het bestuur kritisch te beoordelen. Het gaat dan vooral om de procedures, het aansturen van Yara Pensioenfonds en hoe wordt omgegaan met risico's op lange termijn.

In 2010 heeft de Visitatiecommissie goed naar Yara Pensioenfonds gekeken. Dit leidde tot een aantal nuttige adviezen, die het bestuur natuurlijk gaat opvolgen. De 4 belangrijkste zijn:

- het verhogen van de deskundigheid van het bestuur
 - maar ook kritisch naar het eigen functioneren kijken en
 - goed vastleggen hoe de verschillende commissies werken;
- het aanstellen van een zogenaamde *compliance officer*
 - die in de gaten houdt of Yara Pensioenfonds zich aan alle wetten en regels houdt;
- het up-to-date maken van een aantal documenten;
- de risico's die Yara Pensioenfonds loopt beter in kaart brengen.

De communicatie: grote enquête

In september 2010 hielden wij een grote enquête onder deelnemers en pensioengerechtigden. De enquête was vooral gericht op onze pensioencommunicatie. We wilden weten wat uw mening over onze communicatie was en gelijk bekijken hoeveel u van uw pensioenregeling wist. Ons uiteindelijke doel van deze enquête is betere pensioencommunicatie. Uw antwoorden (en wensen) helpen ons hierbij.

Uit uw antwoorden bleek dat u over het algemeen redelijk tevreden bent over onze communicatie. Maar liefst 75% geeft een rapportcijfer 7 of hoger. In Yara Nieuws (februari 2011) kon u meer lezen over de resultaten van het onderzoek, en wat wij hier in 2011 mee gaan doen.

Mijn pensioenoverzicht

Sinds 6 januari 2011 kunt u precies bekijken hoeveel pensioen u hebt opgebouwd. Op die dag ging namelijk een speciale website (www.mijnpensioenoverzicht.nl) open met veel informatie over uw pensioen.

Voorlopig vindt u hier alleen informatie over het AOW-pensioen van de overheid en het pensioen dat u bij uw werkgever(s) hebt opgebouwd. Het is de bedoeling dat u hier later ook het pensioen dat u privé hebt gespaard - bijvoorbeeld via een lijfrentepolis - kunt zien. In de wet is vastgelegd dat iedere Nederlander hier gratis gebruik van kan maken. Hebt u al gekeken?

Toeslagenlabel niet langer verplicht

In februari 2011 gaf de Autoriteit Financiële Markten (AFM) aan dat pensioenuitvoerders (pensioenfonds en -verzekeraars) het toeslagenlabel niet langer hoefden te gebruiken. Het bestuur van Yara Pensioenfonds besloot vervolgens het label niet meer in de communicatie op te nemen. Het label bleek namelijk vooral vragen op te roepen, en schoot zijn doel dus voorbij.

De toekomst: 2011 en verder

Het jaar 2011 is alweer voor de helft voorbij. Het pensioenakkoord (zie pagina 3) is ondertekend; er gaat dus veel veranderen. Hoewel de tweede helft van 2011 al is begonnen, willen wij u kort iets vertellen over onze plannen en wat we tot nu toe hebben gedaan. Zo werken wij hard aan zaken die beter kunnen, onder andere op basis van de resultaten van onze enquête. Een voorbeeld hiervan zijn de 2 folders voor deelnemers die 65 jaar worden, één voor Nederlandse collega's en één voor de Belgische. Maar eerst praten wij u bij over de laatste financiële ontwikkelingen binnen het pensioenfonds.

Dekkingsgraad stijgt weer

Tijdens de eerste maanden van 2011 begon de rente weer te stijgen. Bovendien waren de rendementen op onze beleggingen positief. Beide ontwikkelingen hadden direct een positieve invloed op de hoogte van onze dekkingsgraad. Die steeg tijdens de eerste 5 maanden van 109,9 naar 111% op 31 mei. Omdat de rente in mei weer iets daalde, was dit percentage iets lager dan we hadden verwacht.

Toezichthouder stelt strengere eisen

De Nederlandsche Bank (DNB) verscherpte begin 2011 zijn eisen voor pensioenfondsen. Zo moet de kwaliteit van het interne toezicht omhoog. Verder stelt DNB steeds strengere eisen aan bestuursleden van een pensioenfonds, met name wat betreft hun deskundigheid. Een verdere professionalisering dus, die door het bestuur van Yara Pensioenfonds wordt toegejuicht.

Indexatie per 1 januari 2011

Op 31 december was onze dekkingsgraad - vóór de extra storting van de werkgever - nog lager dan het minimale niveau dat DNB van ons verwacht. Daarom besloot het bestuur tijdens de vergadering van 9 juni 2011 de (opgebouwde) pensioenen van (oud-)medewerkers en pensioengerechtigden níet te verhogen. U las trouwens al in Yara Nieuws (februari 2011) dat de kans op een toeslag erg klein was.

De niet-gegeven toeslag over 2010 is 1,57% voor oud-medewerkers en pensioengerechtigden en 2,0% voor de huidige medewerkers. Deze niet-gegeven toeslag kan later eventueel worden 'ingehaald'.

Redactie: Peter Vlaeminck (voorzitter Yara Pensioenfonds),
Jeroen van de Beek (Towers Watson) en Martijn Leppink (Towers Watson).
Vormgeving: Oktober

